

Quickscan natuurwaardenonderzoek Het Rutbeek - Enschede

Effectbeoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, Natuurnetwerk Nederland en
Natura 2000

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek Het Rutbeek te Enschede

Effectbeoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Opdrachtgever: BIZ

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Projectnummer en versie: 5168B versie 1.2	Status: definitief
Ligging plangebied: Omgeving Leppeweg (ongenummerd) Enschede	Rapportdatum: 18-4-2023; aangevuld 15-11-2023, aangevuld 21-2-2024
Auteur: [REDACTED]	Veldwerk uitgevoerd door: [REDACTED]

De vermelde medewerkers in deze rapportage zijn akkoord met openbaring van zijn of haar persoonsgegevens in het kader van de AVG-privacy wetgeving.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding.....	5
Hoofdstuk 2 Het plangebied	6
2.1 Situering	6
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	6
Hoofdstuk 3 Voorgenomen activiteiten.....	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –gebieden	8
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer	9
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied	9
Hoofdstuk 4 Toetsingskaders.....	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Wet natuurbescherming; Natura 2000	10
4.3 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming.....	10
4.4 Wet natuurbescherming; Houtopstanden	11
4.5 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland.....	11
Hoofdstuk 5 Gebiedsbescherming.....	12
5.1 Algemeen	12
5.2 Natuurnetwerk Nederland	12
5.3 Natura 2000.....	13
5.4 Bescherming bos	15
5.5 Slotconclusie.....	15
Hoofdstuk 6 Soortenbescherming	16
6.1 Methode.....	16
6.1.1 Algemeen	16
6.1.2 Bronnenonderzoek.....	16
6.1.3 Veldonderzoek	17
6.1.4 Methode per soortgroep.....	17
6.2 Resultaten	19
6.3 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	25
6.4 Historische gegevens en overige bronnen	30
6.5 Volledigheid van het onderzoek.....	30
Hoofdstuk 7 Conclusies.....	31

SAMENVATTING

Er zijn plannen om een deel van de oostzijde van Recreatieterrein Het Rutbeek te ontwikkelen als een terrein voor verblijfsrecreatie, inclusief ondersteunende voorzieningen zoals een receptie, horeca, winkel en dergelijke. Een deel van het plangebied zal afgegraven worden en het resterende deel wordt grotendeels bebouwd, verhard of ingericht als openbare ruimte.

Als gevolg van deze voorgenomen activiteiten kan overtreding van de Wet natuurbescherming op voorhand niet uitgesloten worden. Daarom is Natuurbank Overijssel gevraagd om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming in beeld te brengen. In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

Het plangebied is op 4 november 2022 onderzocht op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten, dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied, zoals Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland.

Resultaten toetsing aan wet- en regelgeving voor beschermde gebieden:

Het plangebied behoort niet tot het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebied. Vanwege de ligging buiten Natuurnetwerk Nederland, hoeft voorgenomen initiatief niet getoetst te worden aan provinciale beleidsregels ten aanzien van de bescherming van het NNN (geen externe werking). Een negatief effect op Natura 2000-gebied, als gevolg van de emissie van stikstofdioxiden, kan niet op voorhand uitgesloten worden. Om te onderzoeken of uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied, dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden voor de ontwikkel- en gebruiksfase¹. Overige negatieve effecten op Natura 2000-gebied kunnen uitgesloten worden. Omdat oppervlakte bos verloren gaat, dient dit aspect afgestemd te worden met de provincie Overijssel.

Resultaten toetsing aan wet- en regelgeving voor beschermde soorten:

Als gevolg van het rooien van beplanting, uitvoeren grondverzet, vergraven van grond, verharden en bebouwen van het plangebied en gewijzigd grondgebruik, kan overtreding van bepaalde verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming niet op voorhand uitgesloten worden. Als gevolg van voorgenomen activiteiten worden mogelijk beschermde dieren gedood, worden vaste rust- en voortplantingsplaatsen van verschillende beschermde soorten beschadigd en vernield en gaat leefgebied van verschillende beschermde diersoorten verloren.

Vogels mogen niet gedood worden en bezette vogelnesten mogen niet verstoord of vernield worden. Om te voorkomen dat bezette vogelnesten negatief beïnvloed worden, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de voortplantingsperiode of dient voorkomen te worden dat vogels er gaan nestelen.

Voor verschillende soorten geldt een vrijstelling voor het beschadigen en vernielen van de vaste rust- en voortplantingsplaats. Dat zijn soorten waarvoor een vrijstelling geldt omdat sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling. Er worden echter ook soorten negatief beïnvloed, waarvoor deze vrijstelling niet geldt. Dat zijn wezel, grote bosmuis, levendbarende hagedis en eekhoorn. Om voorgenomen werkzaamheden uit te mogen voeren in overeenstemming met de Wet natuurbescherming, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Onderdeel van deze ontheffingsaanvraag is het realiseren van alternatief leefgebied voor soorten waarvoor ontheffing aangevraagd wordt, of het versterken van de kwaliteit van het resterende leefgebied.

---

¹ Er is een stikstofberekening uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn in een separaat document gerapporteerd.

Beschermde soorten mogen niet opzettelijk gedood worden. Geadviseerd wordt een ecologisch werkprotocol op te stellen om te voorkomen dat dieren opzettelijk gedood worden tijdens de uitvoering. Dit is geen wettelijke vereiste, maar wordt geadviseerd.

Aan de voorwaarden, die gesteld worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen, kan worden voldaan in dit plan. Er is een toepasbaar wettelijk belang en gelet op de beschikbare gronden, zijn er voldoende mogelijkheden voor het realiseren van alternatief geschikt leefgebied voor de beschermde soorten waarvoor een ontheffing aangevraagd wordt. Dit is een voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing. Ook zijn voldoende mogelijkheden voor herplant van bos binnen de provincie Overijssel.

Conclusie

Om de voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken, dient een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Tevens dient bos dat verloren gaat, elders gecompenseerd te worden. Er dient toestemming verkregen te worden van de provincie Overijssel om het areaal bos, dat verloren gaat, elders te herplanten.

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

Er zijn plannen om een deel van de oostzijde van Recreatieterrein Het Rutbeek te ontwikkelen als een terrein voor verblijfsrecreatie, inclusief ondersteunende voorzieningen zoals een receptie, horeca, winkel en dergelijke. Een deel van het plangebied zal afgegraven worden en het resterende deel wordt grotendeels bebouwd, verhard of ingericht als openbare ruimte.

Als gevolg van deze voorgenomen activiteiten kan overtreding van de Wet natuurbescherming op voorhand niet uitgesloten worden. Daarom is Natuurbank Overijssel gevraagd om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming in beeld te brengen. In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten en dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingsplaatsen en andere beschermde functies. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied.

Op basis van de onderzoeksresultaten worden de wettelijke consequenties bepaald van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming (soorten en Natura 2000-gebied) en de Omgevingsverordening Overijssel (Natuurnetwerk Nederland).

Doel van deze rapportage:

De Quickscan natuurwaardenonderzoek is uitgevoerd als één van de verschillende (milieu)onderzoeken in het kader van besluitvorming binnen de Ruimtelijke Ordening (doorgaans het wijzigen van het bestemmingsplan) of het aanvragen van een Omgevingsvergunning. Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op de vraag: is er sprake van een goede ruimtelijke ordening (is de voorgenomen activiteit uitvoerbaar?). Het is nadrukkelijk geen ecologisch werkprotocol dat opgesteld wordt om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming overtreden wordt als gevolg van de voorgenomen activiteiten. De Wet natuurbescherming is tijdens de uitvoering van voorgenomen activiteiten altijd van toepassing en het is aan de uitvoerende partijen om de noodzakelijke zorgvuldigheid te betrachten tijdens de uitvoering. Om een goed ecologisch werkprotocol op te kunnen stellen is meer detailinformatie vereist, zoals de planning in uitvoering, in te zetten materieel en informatie over type bebouwing, bouwwijze, materiaalgebruik etc.

2.1 Situering

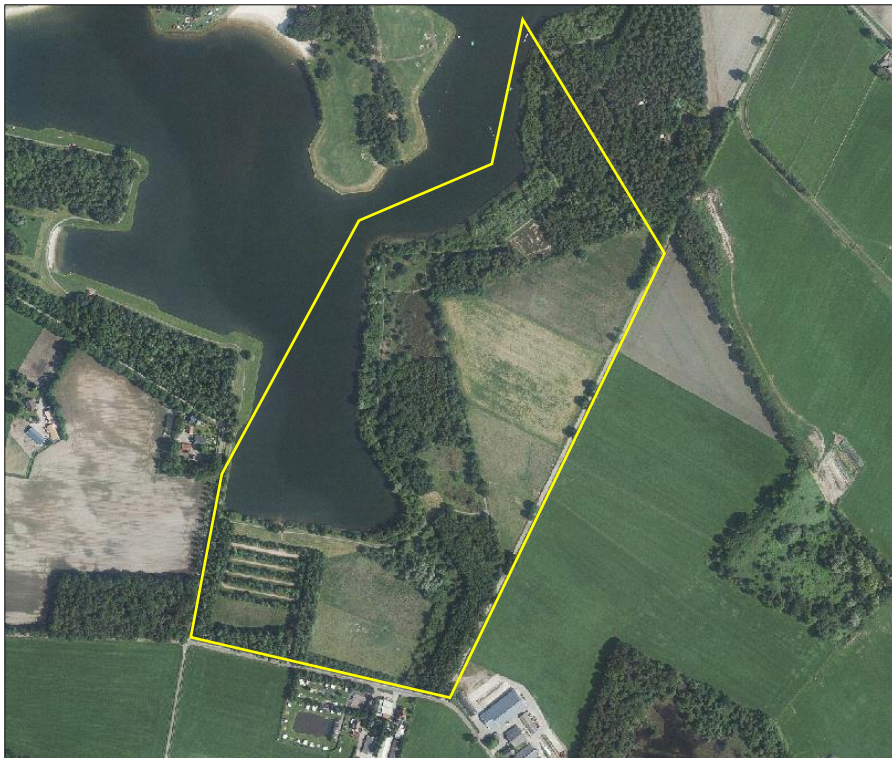
Het plangebied ligt tussen de Leppeweg, Hegebeekweg, Jacobsrietweg en Eggelmorsweg te Enschede. Het plangebied ligt circa 3 kilometer ten zuiden van de woonkern Enschede en wordt omgeven door Het Rutbeek, bos- en landelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode cirkel aangeduid (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een deel van Recreatieterrein Het Rutbeek en omvat open water, rietkragen, oever, jong bos, oud gemengd bos, ligweide, extensief beheerd grasland, semi-verharding en droge heide. Op onderstaande luchtfoto is de begrenzing van het plangebied aangegeven. Voor een verbeelding van de huidige situatie wordt verwezen naar de fotobijlage.

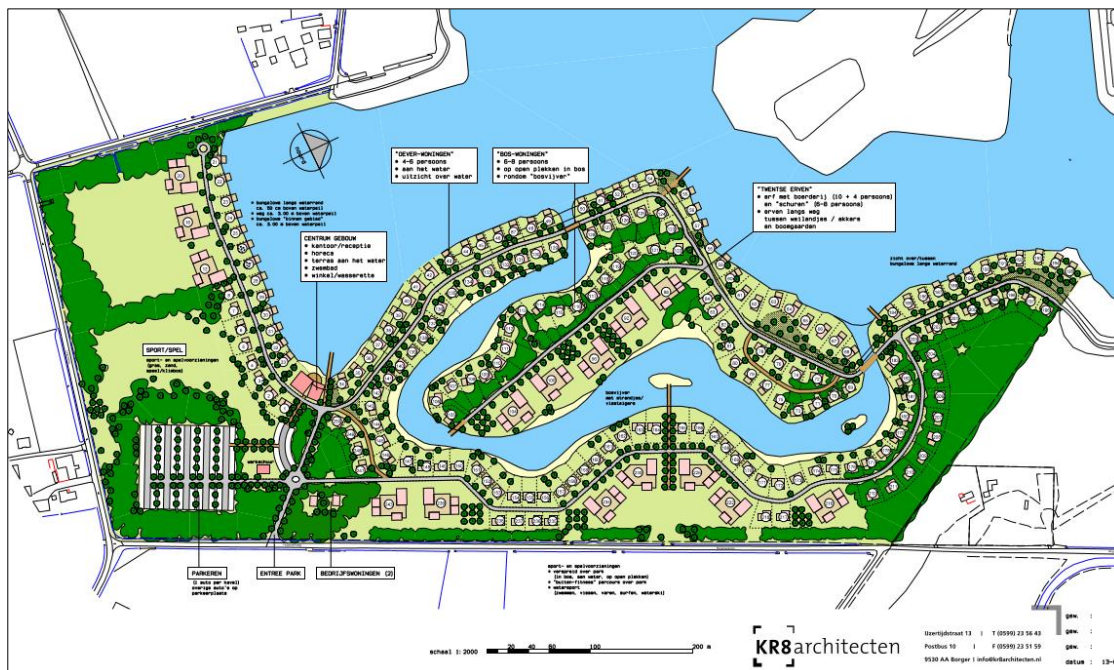
Begrenzing van het plangebied; deze wordt met de gele lijn aangeduid (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

HOOFDSTUK 3 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

3.1 Algemeen

Het concrete voornemen bestaat om het plangebied te ontwikkelen als een terrein met recreatiewoningen en voorzieningen zoals een receptie, horeca, winkel e.d. Een deel van het plangebied zal vergraven worden en toegevoegd worden aan recreatieplas Rutbeek. Het overgrote deel van de aanwezige beplanting, inclusief heideterreinen, zal verdwijnen. Het plangebied wordt nadien grotendeels bebouwd of verhard of ingericht worden als tuin of openbare ruimte. Op onderstaande afbeelding is een plattegrond van het wenselijk eindbeeld weergegeven.

Plattegrond van het wenselijk eindbeeld (bron: KR8architecten). Kaart is niet noord-georiënteerd.

De volgende activiteiten worden getoetst op relevantie t.a.v. de Wet natuurbescherming:

- Rooien beplanting (bos, heide, oevervegetatie);
- Afgraven heide, grasland, oever, bos t.b.v. aanleg open water;
- Bouwrijp maken bouwkvellen en graven cunet voor wegen;
- Bouwen gebouwen, aanleggen wegen, planten bos/groen;
- Aanbrengen verharding op de Hegebeekweg;
- Wijzigen oevervegetatie door bouw recreatiewoningen in de oeverzone;
- Exploitatie van het park;

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –gebieden

De voorgenomen activiteiten hebben mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en beschermd (natuur)gebied. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Verstoren rust- en voortplantingsplaatsen als gevolg van geluid, stof en trillingen tijdens de werkzaamheden;

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;

3.3 Vaststellen van de invloedssfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedssfeer. De omvang van de invloedssfeer wordt bepaald door de duur, aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van de voorgenomen activiteit op een beschermde soort verschilt per soort en/of soortgroep.

In deze studie wordt gekeken naar de uitvoering van de fysieke werkzaamheden, zoals bouw- en graafwerkzaamheden en gebruik van het terrein in de exploitatiefase.

Beoordeling van de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit:

Om de effecten van een voorgenomen activiteiten goed in beeld te kunnen brengen, is het soms van belang ook buiten het plangebied te kijken. In voorliggend geval grenst het plangebied aan bos en open water, omgeven door bomen. De invloedssfeer van de ontwikkel en gebruiksfase is groter dan alleen de ontwikkellocatie. Zo is sprake van verstoringseffecten geluid en optische verstoring buiten het plangebied.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Mogelijk zijn verstoringseffecten geluid en optische verstoring waarneembaar buiten het feitelijke plangebied. Voor een volledige effectbeoordeling is het daarom belangrijk in een groter gebied te kijken, dan alleen het plangebied. Op onderstaande luchtfoto wordt het onderzoeksgebied weergegeven.

Begrenzing van het plangebied (gele lijn) en de begrenzing van het onderzoeksgebied (rode lijn) (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

Indien in deze rapportage gesproken wordt over ‘plangebied’ wordt bovenstaand onderzoeksgebied (rode lijn) bedoeld.

HOOFDSTUK 4 TOETSINGSKADERS

4.1 Algemeen

In dit Hoofdstuk worden de diverse toetsingskaders toegelicht waaraan het initiatief getoetst wordt.

4.2 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten die significante gevolgen voor deze gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie). De eerste stap in de toetsing is vaak een voortoets. Als significante gevolgen in de voortoets niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan is een passende beoordeling noodzakelijk. In dat geval is voor een project een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

4.3 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wet natuurbescherming. Er is dan geen ontheffing nodig.

4.4 Wet natuurbescherming; Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt het areaal bos in ons land. Houtopstanden die voldoen aan één van onderstaande criteria vallen onder het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming. Dit geldt voor bossen, houtwallen, heester- en struikheggen, struwelen en beplanting van bosplantsoen. De opstand moet buiten het erf liggen.

- De houtopstand ligt buiten de bebouwde kom houtopstanden en vormt een zelfstandige eenheid groter dan 10 are (1.000m²);
- De houtopstand ligt buiten de bebouwde kom houtopstanden en vormt een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

4.5 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Nationale omgevingsvisie (NOVI). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN in Overijssel zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteiten op Natura 2000-gebied en het Natuurnetwerk Nederland.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (verder NNN genoemd). De beoordeling of de voorgenomen activiteit past in het NNN, dient met name uitgevoerd te worden in de afweging van een 'goede ruimtelijke ordening' als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is daarbij niet direct van belang.

Vanwege het grote belang voor de biodiversiteit en de betekenis voor de kwaliteit van de leefomgeving en regionale economie geldt een beschermingsregime voor het gehele NNN. Voor het NNN geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. In de verordening is het "nee, tenzij"-regime vast gelegd. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Er kan echter aanleiding zijn om toch ontwikkelingen toe te staan. De mogelijkheid om een uitzondering te maken op de algemene lijn van behoud en duurzame ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden, is aan strikte voorwaarden gebonden. Uiteraard geldt ook hier dat de generieke regeling van toepassing blijft (zoals de toepassing van de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, ontwikkelingsperspectieven en gebiedskenmerken) Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN' waarbij tevens zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn.

De kernkwaliteiten binnen het NNN zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust. Voor grootschalige ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstelling van het NNN is geen ruimte, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan. Daarbij worden de zogenaamde NNN-spelregels gehanteerd: her-begrenzing van het NNN, saldering van negatieve effecten en toepassing van het compensatiebeginsel. Het 'nee, tenzij'-principe en de overige spelregels hebben is opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening van Overijssel. Er is door toepassing van de spelregels ruimte voor het aanpassen van de begrenzing als daarmee de doelen op een betere manier kunnen worden bereikt.

Ligging t.o.v. het Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op minimaal 370 meter afstand van gronden die tot het Natuurnetwerk Nederland behoren. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode lijnen aangeduid. Gronden die tot Natuurnetwerk Nederland behoren worden met de lichtgroene kleur op de kaart aangeduid (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Beschermingsregime

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland kent geen externe werking.

Toetsing aan provinciaal beleid

Omdat het plangebied buiten het Natuurnetwerk Nederland ligt, hoeft voorgenomen initiatief niet getoetst te worden aan provinciaal beleid t.a.v. de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland.

5.3 Natura 2000

De biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa gaat al jaren achteruit. Duurzame bescherming van flora en fauna is hard nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en het is daarom belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds eenvormiger wordt. Daartoe is in 1979 de Vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen hebben twee componenten: soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk. De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden.

Beschermingsregime

De Wet natuurbescherming regelt in hoofdstuk 2 de bescherming van Natura 2000-gebieden. Dit zijn speciale beschermingszones op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. De minister wijst deze gebieden aan.

Voor de Natura 2000-gebieden stelt de minister instandhoudingsdoelstellingen op voor:

- de leefgebieden van vogels;
- de natuurlijke habitats of habitats van soorten (art. 2.1 Wet natuurbescherming);

De provincies stellen voor de Natura 2000-gebieden een beheerplan op (art. 2.3 Wet natuurbescherming). In het beheerplan staan maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de instandhoudingsdoelstellingen worden bereikt.

Nederland past een vergunningenstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend

door provincies of door het ministerie van LNV. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten, op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten, de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een 'voortoets'. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Voor alle Natura 2000-gebieden dient een beheerplan te zijn opgesteld waaruit duidelijk wordt welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Ligging van het plangebied t.o.v. Natura-2000

Het plangebied ligt op minimaal 1,28 kilometer afstand van Nederlands Natura 2000-gebied. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied, is Buurserzand en Haaksbergerveen. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode lijnen aangeduid. Gronden die tot Natura 2000 behoren worden met de okergele kleur aangeduid (bron: pdok.nl).

Effectbeoordeling

Beoordeling uitvoering fysieke activiteiten

Het plangebied is niet zichtbaar vanuit Natura 2000-gebied. Negatieve effecten, zoals geluid, licht en optische verstoring zijn daarom niet aan de orde. Ook zijn in het Natura 2000-gebied geen negatieve effecten, zoals trillingen waarneembaar. Met uitzondering van het aspect stikstof, kunnen negatieve effecten op Natura 2000-gebied uitgesloten worden.

Beoordeling stikstof

Ten behoeve van de totale ontwikkeling, wordt materieel met een verbrandingsmotor ingezet en vindt er een toename plaats van verkeersbewegingen als gevolg van de aanvoer van bouwmaterialen en vervoer van materieel en personeel. Ook in de gebruiksfase neemt het aantal verkeersbewegingen van en naar het plangebied toe.

Om te onderzoeken of uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied, dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden voor zowel de ontwikkel- als gebruiksfase².

5.4 Bescherming bos

Een deel van bestaand bos dient geveld te worden. De bescherming van bos is geregeld via de Wet natuurbescherming. Op het moment van schrijven is niet bekend, hoeveel oppervlakte bos exact verloren gaat. Areaal bos dat verloren gaat, dient qua oppervlakte gecompenseerd te worden in de provincie. Geadviseerd wordt dit separaat af te stemmen met het bevoegd gezag (provincie Overijssel).

5.5 Slotconclusie

Het plangebied behoort niet tot het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebied. Vanwege de ligging buiten het Natuurnetwerk Nederland, hoeft voorgenomen initiatief niet getoetst te worden aan provinciale beleidsregels ten aanzien van de bescherming van het NNN (geen externe werking). Een negatief effect op Natura 2000-gebied, als gevolg van de emissie van stikstofoxiden, kan niet op voorhand uitgesloten worden. Om te onderzoeken of uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied, dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden voor de ontwikkel- en gebruiksfase. Overige negatieve effecten op Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten. Omdat oppervlakte bos verloren gaat, dient dit aspect afgestemd te worden met de provincie Overijssel.

---

² Er is reeds stikstofberekening uitgevoerd m.b.v. het programma Aerijs Calculator. Deze bevindingen worden gepubliceerd in een apart document.

HOOFDSTUK 6 SOORTENBESCHERMING

6.1 Methode

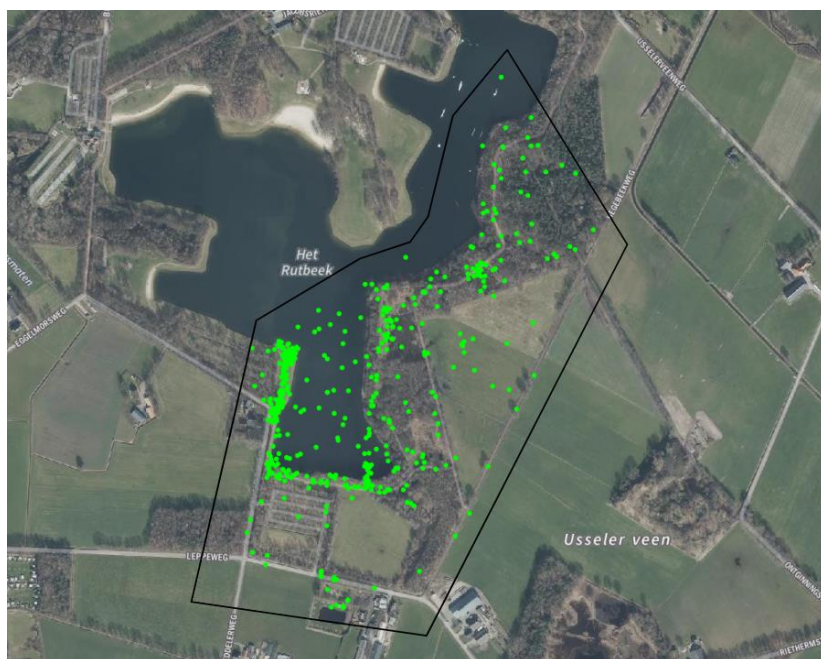
6.1.1 Algemeen

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Bronnenonderzoek (o.a. internet en de Nationale databank flora en fauna);
- Veldbezoek door ervaren ecooog;
- Verkennend natuurwaardenonderzoek
- Aanvullend onderzoek naar vleermuizen 2018³
- Aanvullend onderzoek naar waterspitsmuis 2018⁴
- Natuurwaardenonderzoek door derden in 2010, 2011 (2x) en 2015⁵

6.1.2 Bronnenonderzoek

Op 18 april 2023 is de Nationale databank flora en fauna (NDFB) geraadpleegd en is gekeken of waarnemingen van beschermde planten en dieren aanwezig zijn in de databank. In de NDFB zijn 764 records opgenomen in de periode 2018-2023, welke betrekking hebben op het plangebied en een gebied rondom het plangebied. Op onderstaande luchtfoto wordt het zoekgebied weergegeven, waarbinnen gekeken is naar bekende waarnemingen. Tevens zijn alle bekende waarnemingen weergegeven met een groene stip op de luchtfoto.

Weergave van bekende records in en rond het plangebied (bron: NDFB). Het zoekgebied wordt met het zwarte kader aangeduid. Waarnemingen worden met een groene stip aangeduid.

Resultaten van eerder uitgevoerd natuuronderzoek, wordt besproken in de soortteksten.

³ Natuurwaardenonderzoek in de Zuidoosthoek Het Rutbeek Enschede. Natuurbank Overijssel, projectnummer: 1528

⁴ Onderzoek naar het voorkomen van de waterspitsmuis in Het Rutbeek Natuurbank Overijssel projectnummer:1528C

⁵ Lubbers, G. 2010. Verkennend onderzoek Flora- en faunawet Recreatiepark Het Rutbeek. Eelerwoude, Goor.

Sluis, M. van der. 2015. Natuurtoets diverse ontwikkelingen Het Rutbeek. Ecogroen, Zwolle.

Veeneklaas, R.M. 2011 (a). Ecologische quickscan Recreatiepark Het Rutbeek. Bosgroep Noord-Oost Nederland, Witharen

Veeneklaas, R.M. 2011 (b). Notitie mitigatie en compensatie. Bosgroep Noord-Oost Nederland, Witharen.

In de NDFP zijn waarnemingen opgenomen van overige zoogdieren (4 waarnemingen) vogels (84 waarnemingen), reptielen (1 waarneming), amfibieën (1 waarneming), vaatplanten (37 waarnemingen) en insecten (overige waarnemingen). Het merendeel van de waarnemingen betreft algemene dier- en plantensoorten waarvan op basis van soort- en gebiedskennis aangenomen wordt dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het functionele leefgebied van deze soort. Een deel van de waarnemingen is in het verleden verricht door de auteur en toegevoegd aan de NDFP. De resultaten van het bronnenonderzoek worden meegenomen in de soortteksten.

6.1.3 Veldonderzoek

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het plangebied op 4 november 2022 tijdens de daglichtperiode (middag) bezocht. Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden. Het gebied is visueel en auditief onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski 12x50) en zijn de in dit rapport opgenomen afbeeldingen gemaakt. De onderzoeker beschikte tevens over een warmtebeeldcamera (Helion Pulsar xq28).

Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, behoort het plangebied mogelijk tot functioneel leefgebied van sommige algemene en weinig kritische diersoorten uit onderstaande soortgroepen:

- vogels;
- vleermuizen;
- grondgebonden zoogdieren;
- amfibieën;
- insecten (dagvlinders);
- vissen;

Overige soorten

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van beschermde faunasoorten als libellen, nachtvlinders, bladmossen, sporenplanten, haften en kreeftachtigen omdat het onderzoeksgebied geen geschikte habitat vormt voor deze soorten of omdat het plangebied buiten het normale verspreidingsgebied van deze soortgroepen ligt. Het is niet aannemelijk dat soorten, of soortgroepen, die (soms) moeilijk nieuwe leefgebieden koloniseren, zich spontaan buiten het normale verspreidingsgebied vestigen. Dit geldt bijvoorbeeld voor sommige kleine grondgebonden zoogdieren, reptielen en de meeste vaatplanten.

6.1.4 Methode per soortgroep

Vogels

Het gebied is visueel en auditief onderzocht op het voorkomen van (broed)vogels. Doorgaans hebben vogels geen bezet nest meer gedurende deze tijd van het jaar. De zomergasten zijn vanuit het broedgebied vertrokken naar de overwinteringsgebieden.

In het plangebied is gekeken en geluisterd naar vogels, (oude) nesten en sporen die op de aanwezigheid van nesten in het plangebied duiden, zoals prooiresten (roofvogels), schijfsporen, braakballen, ruiveren (roofvogels), eierdoppen en zichtbaar nestmateriaal. Op basis van een beoordeling van de landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor vogels en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar vogels.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdieren. De onderzoeksperiode is geschikt voor verspreidingsonderzoek, maar matig geschikt voor onderzoek naar voortplantingslocaties. Grondgebonden diersoorten hebben geen zogende jongen in deze tijd van het jaar. Wel benutten veel grondgebonden zoogdieren de voortplantingsplaats als vaste rustplaats buiten de voortplantingsperiode.

Er is in het plangebied gezocht naar grondgebonden zoogdieren, verblijfplaatsen en sporen die op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren in het plangebied duiden zoals holen, nesten, graaf-, krab- en bijtsporen, haren, prooiresten, pootafdrukken en uitwerpselen.

Vleermuizen

Het plangebied is meermaals bezocht in de afgelopen jaren, waaronder in de actieve periode van vleermuizen. Het plangebied is onderzocht op de betekenis als foerageergebied en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. In 2023 is aanvullend onderzoek verricht naar de aanwezigheid van (paar)verblijfplaatsen van vleermuizen.

Voorafgaand aan veldwerk 2023, is het volledige bomenbestand geïnventariseerd op de potentiële aanwezigheid van een verblijfplaats. Alle bomen met holen gaten in de stam en losse schors zijn vervolgens gericht onderzocht in de avond en vroege ochtend. De in het onderzoeksgebied aanwezige bomen zijn niet geschikt als (massa)winterverblijfplaats voor vleermuizen.

Alleen in het noordelijke deel van het plangebied zijn enkele (jonge) spechtengaten in relatief dunne bomen waargenomen. Deze worden beschouwd als potentiële verblijfplaats en zijn meegenomen in het onderzoek.

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van paarverblijfplaatsen. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermende dieren en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis. Voor een beschrijving van de gehanteerde onderzoeksmethode van het eerder uitgevoerde onderzoek, wordt verwezen naar de afzonderlijke rapporten.

Het onderzoek in 2023 is uitgevoerd door het gebied te voet te bezoeken en te luisteren naar zwermende dieren nabij de verblijfplaatsen en baltsroepende dieren. Beide bezoeken zijn bewust gestart rond zonsopgang om eventueel uitvliegende vleermuizen waar te kunnen nemen.

bezoekdatum	tijdstip	Zon op / zon onder	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
23-8-2023	20:45 – 0:10	20:49	2	Paarverblijfplaatsen	Half bewolkt, 22°C, droog, windstil
14-9-2023	20:00 – 23:35	19:57	2	Paarverblijfplaatsen	Bewolkt, 17°C, droog, windstil

Bezoekschema najaarsronden in het plangebied.

De bezoeken zijn uitgevoerd door Ing. P. Leemreide en een veldmedewerker van Natuurbank Overijssel. Hij heeft ruim 15 jaar ervaring met het inventariseren van vleermuizen in dergelijke gebieden.

Amfibieën

De onderzoeksperiode is ongeschikt voor verspreidingsonderzoek naar amfibieën en onderzoek naar voortplantingswateren. Amfibieën bezetten de winterrustplaats in deze tijd van het jaar en zitten dan weggekropen in de sliblaag van open water of diep weggekropen in holen en gaten in de grond, of onder strooisel, bladeren, takken, rommel of opgeslagen goederen.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het plangebied voor amfibieën en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het plangebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van verschillende amfibieënsoorten.

Reptielen

De onderzoeksperiode is ongeschikt voor verspreidingsonderzoek naar reptielen. Reptielen bezetten in deze tijd van het jaar de winterverblijfplaats en zitten dan weggekropen in holen in de grond of onder groen, bladeren, boomstammen of afval.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor reptielen en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het plangebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van verschillende reptielen.

Vissen

De onderzoeksperiode is matig geschikt voor verspreidingsonderzoek naar vissen omdat sommige soorten weinig actief zijn. Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het plangebied voor beschermde vissen en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het plangebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van beschermde vissoorten.

Dagvlinders

Het plangebied is onderzocht op het voorkomen van vlinders. De onderzoeksperiode is vrijwel ongeschikt voor onderzoek naar dagvlinders. De aanwezigheid van sommige soorten vastgesteld worden aan de hand van eiafzetting op takken (sleedoornpage). Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan wel goed ingeschat worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

6.2 Resultaten

In deze paragraaf worden de resultaten van het veldbezoek gepresenteerd. Alleen soorten die in het onderzoeksgebied vastgesteld zijn, zeer waarschijnlijk in het onderzoeksgebied voorkomen of soorten waarvan het onderzoeksgebied een (essentieel) onderdeel van het functionele leefgebied vormt, worden in deze paragraaf besproken.

Vogels

Het plangebied behoort tot functioneel leefgebied van verschillende vogelsoorten. Vogels benutten het plangebied als foerageergebied en vermoedelijk nestelen er jaarlijks tientallen verschillende vogelsoorten in het plangebied. Vogels kunnen een nestlocatie bezetten in ruigte, in dichte vegetatie op de grond en oever, in riet, bomen en struiken. Het betreft soorten die gebonden zijn aan water, oever, bos, jong bos en ruigte en agrarisch cultuurland. Er zijn in de NDFF geen waarnemingen bekend van bezette roofvogelnesten in het plangebied.

Er zijn in het plangebied geen roofvogelhorsten waargenomen. Ook zijn geen aanwijzingen gevonden dat uilen (ransuil, bosuil) een nestplaats bezetten in de bomen. Er zijn in het plangebied geen oude kraaiennesten waargenomen die ransuilen de kans bieden een nestplaats te bezetten. Ook zijn geen braakballen van (rans)uilen waargenomen. Vanwege het ontbreken van gebouwen (uitgezonderd een houten schuilhutje) ontbreekt geschikte nestgelegenheid voor gebouwbewonende vogelsoorten als huismus en kerkuil.

Grote bonte specht in het plangebied d.d. 4-11-2022.

Door betreding, het verwijderen van beplanting en het vergraven van de oever tijdens de voortplantingsperiode, wordt mogelijk een bezet vogelnest verstoord, beschadigd of vernield. Als gevolg van het herinrichting neemt de betekenis van het plangebied als foerageergebied voor verschillende vogelsoorten af.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- betreden vegetatie;
- Verwijderen beplanting tijdens de voortplantingsperiode;
- Vergraven grond;
- Verharderen, bebouwen en cultiveren buitenruimte;

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn in het plangebied geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen, maar het plangebied behoort vermoedelijk tot functioneel leefgebied van verschillende beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als bosmuis, tweekleurige bosspitsmuis, aardmuis, grote bosmuis, gewone bosspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis, egel, haas, vos, ree, das, wezel, bunzing, eekhoorn en steenmarter. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied als foerageergebied en mogelijk bezetten beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als bosmuis, tweekleurige bosspitsmuis, aardmuis, grote bosmuis, gewone bosspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis, eekhoorn en wezel er een vaste rust- en voortplantingsplaats. Voorgenoemde soorten kunnen een rust- en voortplantingsplaats bezetten in holen en gaten in de grond, onder strooisel en nesten in bomen (eekhoorn).

Er is net buiten het plangebied een boomnest van een eekhoorn aangetroffen (zie kaart onder). Alle naald- en gemengd bos wordt als functioneel leefgebied van eekhoorns beschouwd. Verder zijn graafsporen gevonden die vermoedelijk door een das zijn gemaakt. Het is niet bekend waar dassen in de directe omgeving een burcht bezetten; in het plangebied ontbreken verblijfplaatsen. Wel is een oude verblijfplaats van das of vos waargenomen in het plangebied, maar deze is reeds geruime tijd verlaten (>5 jaar) en gedeeltelijk ingestort. Er zijn geen andere graafsporen gevonden van dassen, ook geen foerageersporen in het grasland.

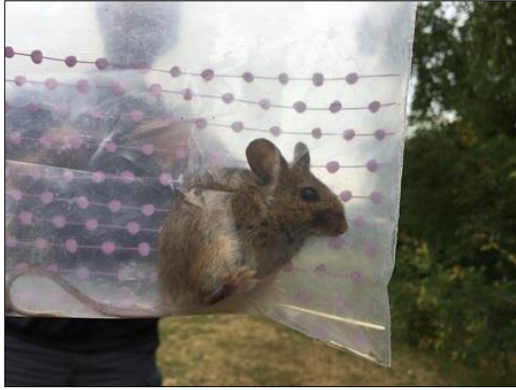
Foto links: aangetroffen nest van eekhoorn net buiten het plangebied. Luchtfoto rechts: locatie van het nest (stip).

Graafsporen, mogelijk van een das.

Er zijn geen potentiële verblijfplaatsen van egel, bunzing of steenmarter in het plangebied aangetroffen, zoals een takkenbos. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer wordt aangenomen dat het plangebied tot functioneel leefgebied van wezels behoort (uitgezonderd de graslandpercelen). Tijdens aanvullend onderzoek naar waterspitsmuizen (uitgevoerd in 2018) is een grote bosmuis gevangen in het plangebied. Aangenomen wordt dat alle beboste delen van het plangebied tot functioneel leefgebied van grote bosmuizen behoort. Er zijn in 2018 geen waterspitsmuizen waargenomen⁶. Aangenomen wordt dat het plangebied niet tot functioneel leefgebied van deze soort behoort. De inrichting van het terrein is niet gewijzigd ten opzichte van 2018. Gelet op de habitateisen, wordt het plangebied niet beschouwd als functioneel leefgebied van hermelijnen.

⁶ Onderzoek naar het voorkomen van de waterspitsmuis in Het Rutbeek Natuurbank Overijssel projectnummer:1528C

Gevangen grote bosmuis tijdens onderzoek naar muizen in 2018.

Als gevolg van het rooien van bomen (eekhoorn), het vergraven van grond en het omzetten van bos, heide, grasland, oever en ruigte naar een terrein voor verblijfsrecreatie gaat functioneel leefgebied van verschillende beschermde grondgebonden zoogdieren verloren, worden vaste rust- en voortplantingsplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren beschadigd en vernield en worden mogelijk beschermde grondgebonden zoogdieren gedood.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Rooien bomen;
- Vergraven bosgrond;
- Omzetten bos naar recreatieterrein;

Vleermuizen

- **Verblijfplaatsen**

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Ook zijn geen uitvliegende boombewonende vleermuizen waargenomen tijdens de zomer en na-zomer bezoeken 2023. Dit komt overeen met de lage verwachting, vanwege de relatief jonge bomenopstand, en de daardoor zeer geringe beschikbaarheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. Bebouwing ontbreekt nagenoeg, net als oude holenbomen of bomen met losse schors. Er zijn tijdens het meest recente onderzoek (zomer -nazomer 2023) geen (paar)verblijfplaatsen vastgesteld.

Op 30 mei, 25 juni en 26 juni⁷ 2018 en op 23 augustus en 14 september 2023 is het plangebied onderzocht op terreingebruik (2018) door vleermuizen en paarverblijfplaatsen (2023). Er zijn toen geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

- **Foeragegebied**

Het plangebied vormt geschikt foeragegebied voor vleermuizen beschouwd. Onderzoek, uitgevoerd in 2018 heeft dat ook bevestigd. In 2018 is het plangebied onderzocht op foeragerende vleermuizen, te weten op 30 mei, 25 juni en 26 juni . Er werden toen verschillende vleermuissoorten foeragerend waargenomen rond de beplanting, boven de heide en de oevers. Er zijn toen geen foeragerende watervleermuizen boven open water waargenomen. Op onderstaande afbeelding wordt weergegeven waar foeragerende vleermuizen zijn waargenomen in 2018.

---

⁷ vleermuisonderzoek Zuidoosthoek Het Rutbeek Enschede. Natuurbank Overijssel, projectnummer: 1528

Heatmap gemaakt op basis van waarnemingen van foeragerende vleermuizen in het plangebied.

Als gevolg van de voorgenomen herinrichting en gebruik, neemt de betekenis van het plangebied als foerageergebied voor sommige vleermuissoorten mogelijk af. Dat betreft mogelijk lichtschuwe soorten als gewone grootoorvleermuis. Voor sommige soorten zal de betekenis van het plangebied zelf kunnen toenemen omdat deze soorten ook nabij kunstlicht foerageren (gewone dwergvleermuis, laatvlieger).

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Verwijderen beplanting;
- Toename kunstlicht;
- Vliegroute

Sommige vleermuissoorten benutten lijnvormige elementen ter geleiding tijdens het foerageren en om van verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen (en van foerageergebied naar verblijfplaats). Lijnvormige elementen die benut worden als vliegroute kunnen bestaan uit houtopstanden en wateren, maar ook een rij gevels van woningen.

Het plangebied vormt geen verbindende schakel in een lijnvormig landschapselement en maakt daarom geen onderdeel uit van een vliegroute van vleermuizen. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten heeft geen negatief effect op vliegroutes van vleermuizen.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen, maar gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, wordt het plangebied als functioneel leefgebied voor verschillende amfibieënsoorten beschouwd als bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied als foerageergebied en mogelijk bezetten ze er een (winter)rustplaats. Deze soorten kunnen een rust- en voortplantingsplaats bezetten in de sliblaag, holen en gaten in de grond en onder strooisel en bladeren. De ondiepe, begroeide oevers vormen een geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Het plangebied wordt niet als functioneel leefgebied van zeldzame amfibieënsoorten als boomkikker, kamsalamander, rugstreeppad of poelkikker beschouwd.

Door het uitvoeren van grondverzet en het verwijderen van strooisel en bladeren wordt mogelijk een amfibie gedood en wordt mogelijk een rust- en voortplantingsplaats beschadigd en/of vernield. Als gevolg van de

voorgenomen activiteiten neemt de geschiktheid van het plangebied als foerageergebied van amfibieën niet af.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Uitvoeren grondverzet;
- Verwijderen strooisel en bladeren;

Reptielen

De twee zuidelijke heideterreintjes vormen functioneel leefgebied van een kleine, geïsoleerde populatie levendbarende hagedissen. Tijdens natuurwaardenonderzoek in het verleden zijn levendbarende hagedissen waargenomen, en de aanwezigheid van levendbarende hagedissen is bevestigd tijdens onderzoek in het voorjaar 2018. Op de middelste heide werden levendbarende hagedissen waargenomen op vier verschillende locaties en op de meest zuidelijke heide op één locatie⁸. Reptielen als adder en hazelworm komen voor in de omgeving van het plangebied (NDFF), maar het plangebied zelf wordt niet als functioneel leefgebied van andere reptielen beschouwd. Het plangebied ligt te geïsoleerd van bestaande populaties om het plangebied spontaan te benutten als leefgebied.

Waarnemingen van de levendbarende hagedis in het plangebied in 2018 (bron: auteur/NDFF)

Heideterrein vormt geschikt functioneel leefgebied voor levendbarende hagedis.

⁸ Natuurwaardenonderzoek zuidoosthoek Het Rutbeek - Enschede. Natuurbank Overijssel, projectnummer 1528

Door het afgraven van de heideterreinen worden levendbarende hagedissen gedood en wordt de vaste rust- en voortplantingsplaats beschadigd en vernield. Ook verdwijnt het foerageergebied van deze soort.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Uitvoeren grondverzet;
- Verwijderen heidegebied;

Vissen

De plas staat niet in verbinding met watergangen. Gelet op het aard van de plas (diepe, zoete plas) en de geïsoleerde ligging van de plas, wordt deze niet als geschikt leefgebied voor beschermde vissoorten beschouwd.

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt geen beschermde vis gedood en wordt geen functioneel leefgebied van een beschermde vis aangetast.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

Dag- en nachtvlinders

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde dag- of nachtvlinders waargenomen en het plangebied behoort niet tot functioneel leefgebied van beschermde vlindersoorten. Beschermde dagvlindersoorten als grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, gentiaanblauwtje en teunisbloempijlstaartvlinder komen voor in de regio (NDFF, 2023), maar geschikte habitat voor deze soorten ontbreekt in het plangebied.

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten wordt geen beschermde vlinder gedood en worden geen eieren beschadigd of poppen gedood.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

6.3 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

Vogels

Als gevolg van het verwijderen van beplanting en het uitvoeren van grondwerkzaamheden tijdens de voortplantingsperiode, wordt mogelijk een bezet vogelnest verstoord, beschadigd en vernield. Van de meeste in het plangebied nestelende vogelsoorten, is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Dit geldt echter niet voor soorten als boomkruiper, bonte vliegenvanger, boomklever, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht en kleine bonte specht. Van deze soorten is de nestplaats jaarrond beschermd, indien sprake is van zwaarwegende ecologische omstandigheden. Voorgenoemde soorten zijn talrijk tot vrij talrijk in de regio en beschikken over veel alternatieve nestplaatsen in de directe omgeving. Er is daarom geen sprake van zwaarwegende ecologische omstandigheden, waardoor de nestplaats een jaarrond beschermde status krijgt.

Voor het beschadigen/vernielen van een bezet nest (eieren) of het doden van een vogel kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd belang wordt beschouwd. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten dienen daarom buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om de voorgenomen activiteiten uit te voeren is augustus-februari. De betekenis van het plangebied als foerageergebied is niet beschermd. De aantasting van het foerageergebied leidt niet tot wettelijke consequenties.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Verwijderen beplanting buiten de voortplantingsperiode;
- Uitvoeren graaf- en bouwwerkzaamheden buiten de voortplantingsperiode;

Vleermuizen

- Verblijfplaatsen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in het plangebied. Als gevolg van de voorgenomen activiteiten worden geen vleermuizen verstoord of gedood en wordt geen verblijfplaats beschadigd of vernield.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

- Essentieel foerageergebied

Door het verwijderen van beplanting neemt de betekenis van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen af. Er wordt echter geen essentieel foerageergebied van vleermuizen aangetast.

Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

- Essentiële Vliegroute

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten heeft geen negatief effect op (essentiële) vliegroutes⁹ van vleermuizen.

Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

Grondgebonden zoogdieren

Mogelijk wordt een beschermd grondgebonden zoogdier gedood en wordt een vaste rust- of voortplantingsplaats beschadigd of vernield, als gevolg van uitvoering van de voorgenomen activiteiten. Met uitzondering van wezel, eekhoorn en grote bosmuis, geldt een vrijstelling van de verbodsbepaling 'beschadigen/vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaats' voor de overige soorten die een verblijfplaats bezetten in het plangebied. Beschermden grondgebonden zoogdieren mogen niet opzettelijk gedood worden. Indien niet voorkomen kan worden dat beschermde dieren gedood worden, dient een ontheffing van de verbodsbepalingen (doden) aangevraagd te worden.

Voor wezel, eekhoorn en grote bosmuis geldt echter geen vrijstelling van de verbodsbepaling 'beschadigen/vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaats'. Omdat niet uitgesloten kan worden, dat de vaste rust- en/of voortplantingsplaats van deze soorten beschadigd of vernield wordt, dient ontheffing aangevraagd te worden. Conform de 'Handreiking soortenbescherming in Overijssel¹⁰', wordt niet

---

⁹ Vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd wanneer deze essentieel zijn voor het kunnen functioneren van de verblijfplaats van een vleermuis. Niet ieder lijnvormig element waar langs vleermuizen vliegen is een essentiële vliegroute.

¹⁰ Soortenbescherming in Overijssel, Provincie Overijssel, Februari 2021.

geadviseerd aanvullend onderzoek uit te voeren naar de verspreiding van wezels, maar gelijk ontheffing aan te vragen, indien een negatief effect op wezels niet uitgesloten kan worden.

Om te voorkomen dat beschermde grondgebonden zoogdieren gedood worden, wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen. In dit protocol dient de werkwijze beschreven te worden, om te voorkomen dat beschermde dieren opzettelijk gedood worden.

Als gevolg van de herinrichting van het plangebied, gaat vermoedelijk foerageergebied van de das verloren. Gelet op de geringe afname geschikt foerageergebied, wordt geconcludeerd dat geen sprake is van overtreding van een verbodsbepaling. Er blijft voldoende geschikt foerageergebied in en rond het plangebied behouden, zodat de functionaliteit van de burcht gewaarborgd is.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen beschermde dieren doden;
- Ontheffing aanvragen 'beschadigen/vernielen van vaste rust- en voorplantingsplaats' van grote bosmuis, wezel en eekhoorn;

Amfibieën

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten kan niet uitgesloten worden dat een beschermd amfibieën gedood wordt en dat een (winter)rustplaats beschadigd of vernield wordt. Voor de beschermde amfibieën, die een (winter)rustplaats in het plangebied bezetten geldt een vrijstelling van de verbodsbepaling 'beschadigen/vernielen van vaste rust- en voorplantingsplaats'. Voor het doden van beschermde amfibiesoorten geldt geen vrijstelling.

Mits er geen amfibieën (opzettelijk) gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties. Indien niet voorkomen kan worden dat beschermde dieren gedood worden, dient een ontheffing van de verbodsbepalingen (doden) aangevraagd te worden.

Om te voorkomen dat amfibieën gedood worden, wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen. In dit protocol dient de werkwijze beschreven te worden, om te voorkomen dat beschermde dieren opzettelijk gedood worden.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen, mits er geen beschermde dieren gedood worden;

Reptielen

Levendbarende hagedissen zijn beschermd en mogen niet zonder ontheffing gedood worden en zonder ontheffing van de (winter)rust- en voortplantingsplaats niet beschadigd of vernield worden. Om de heideterreinen te mogen vergraven een ontheffing verkregen te zijn.

Onderdeel van de ontheffingsaanvraag is het opstellen van een mitigatie- en compensatieplan. Geadviseerd wordt tijdig te starten met het inrichten van alternatief leefgebied omdat het enige tijd nodig heeft geschikt te worden als leefgebied voor levendbarende hagedissen.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Ontheffing aanvragen voor 'beschadigen/vernielen van vaste rust- en voorplantingsplaats'

Dag- en nachtvlinders

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten worden geen beschermde vlinders negatief beïnvloed. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

Overige soorten

Het plangebied behoort niet tot functioneel leefgebied van andere beschermde flora- of faunasoorten. Vanwege de lokale invloedssfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op andere beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

In onderstaande tabel worden de wettelijke consequenties samengevat weergegeven.

Soortgroep	Functie	Beschermde soorten planlocatie	Verbodsbepalingen (Wet natuurbescherming)	Aandachtspunt
Grondgebonden zoogdieren	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; functie is niet beschermd	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Vaste rust- en voortplantingsplaats	div. soorten m.u.v. wezel, grote bosmuis en eekhoorn	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Vaste rust- en voortplantingsplaats	Wezel, eekhoorn en grote bosmuis	Art. 3.10 lid 1b	Ontheffing aanvragen
Grondgebonden zoogdieren	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 3.10 lid 1a	Geen dieren doden of ontheffing aanvragen
Vogels	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; functie is niet beschermd	Geen
Vogels	Bezette nesten (niet jaarrond beschermd)	Diverse soorten	Art. 3.1 lid 2	Geen bezette nesten negatief beïnvloeden
Vogels	Jaarrond beschermde nest- en rustplaats	Diverse soorten	Niet van toepassing; er is geen sprake van zwaarwegende ecologische omstandigheden	Geen
Vogels	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 3.1 lid 1	Geen vogels doden
Vleermuizen	Rust- of voortplantingsplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; er wordt geen essentieel foerageergebied aangetast	Geen
Vleermuizen	Vliegrouete	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Doden van dieren	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; functie is niet beschermd	Geen
Amfibieën	Vaste rustplaats	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Amfibieën	Voortplantingsplaats	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Amfibieën	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 3.10 lid 1a	Geen dieren doden of ontheffing aanvragen
Reptielen	Rust- en voortplantingsplaats	Levendbarende hagedis	Art. 3.10 lid 1b	Ontheffing aanvragen
Reptielen	Doden van dieren	Levendbarende hagedis	Art. 3.10 lid 1a	Ontheffing aanvragen
Vissen	Alle functies	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Dag- en nachtvlinders	Alle functies	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Overige soorten	Dieren en overige functies	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen

Samenvatting van de wettelijke consequenties.

Soortgroep	Vaste rust- plaats	Voortplan- tingsplaats	Vliegrou- te (vleermuizen)	Essentieel foerageer- gebied	Wettelijke consequenties	Nader onderzoek vereist	Ontheffing vereist
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Ja	n.v.t.	Nee	Ja	Nee	Ja
Vogels	Nee	Ja	n.v.t.	Nee	Ja	Nee	Nee
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Ja	Ja	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Nee
Reptielen	Ja	Ja	n.v.t.	Nee	Ja	Nee	Ja
Dag- en nachtvlinders	Nee	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

Vereenvoudigde samenvatting van de wettelijke consequenties per diergroep.

6.4 Historische gegevens en overige bronnen

Het plangebied is in het verleden meermaals onderzocht. De beschikbare resultaten zijn betrokken bij de effectbeoordeling.

6.5 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden.

HOOFDSTUK 7 CONCLUSIES

De voorgenomen activiteiten worden gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor een aantal algemeen voorkomende en talrijke faunasoorten geldt in Overijssel een vrijstelling van de verbodsbepaling 'het opzettelijk beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingsplaats', als gevolg van werkzaamheden die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Voor beschermde soorten die niet op deze vrijstellingslijst staan, is een ontheffing vereist. Voor het doden van beschermde diersoorten geldt geen vrijstelling van de verbodsbepalingen. In het kader van de zorgplicht moet rekening worden gehouden met alle in het plangebied aanwezige planten en dieren en moet er gekozen worden voor een werkmethode en/of planning in de tijd, waardoor planten en dieren zo min mogelijk schade ondervinden als gevolg van de voorgenomen activiteiten.

Het plangebied behoort niet tot het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebied. Vanwege de ligging buiten het Natuurnetwerk Nederland, hoeft voorgenomen initiatief niet getoetst te worden aan provinciale beleidsregels ten aanzien van de bescherming van het NNN (geen externe werking). Een negatief effect op Natura 2000-gebied, als gevolg van de emissie van stikstofoxiden, kan niet op voorhand uitgesloten worden. Om te onderzoeken of uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied, dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden voor de ontwikkel- en gebruiksfase. Overige negatieve effecten op Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten. Omdat oppervlakte bos verloren gaat, dient dit aspect afgestemd te worden met de provincie Overijssel.

Als gevolg van het rooien van beplanting, uitvoeren grondverzet, vergraven van grond, verharderen en bebouwen van het plangebied en gewijzigd grondgebruik, kan overtreding van bepaalde verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming niet op voorhand uitgesloten worden. Als gevolg van voorgenomen activiteiten worden mogelijk beschermde dieren gedood, worden vaste rust- en voortplantingsplaatsen van verschillende beschermde soorten beschadigd en vernield en gaat leefgebied van verschillende beschermde diersoorten verloren.

Vogels mogen niet gedood worden en bezette vogelnesten mogen niet verstoord of vernield worden. Om te voorkomen dat bezette vogelnesten negatief beïnvloed worden, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de voortplantingsperiode of dient voorkomen te worden dat vogels er gaan nestelen.

Voor verschillende soorten geldt een vrijstelling voor het beschadigen en vernielen van de vaste rust- en voortplantingsplaats. Dat zijn soorten waarvoor een vrijstelling geldt omdat sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling. Er worden echter ook soorten negatief beïnvloed, waarvoor deze vrijstelling niet geldt. Dat zijn wezel, grote bosmuis, levendbarende hagedis en eekhoorn. Om voorgenomen werkzaamheden uit te mogen voeren in overeenstemming met de Wet natuurbescherming, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Onderdeel van deze ontheffingsaanvraag is het realiseren van alternatief leefgebied voor soorten waarvoor ontheffing aangevraagd wordt, of het versterken van de kwaliteit van het resterende leefgebied.

Beschermde soorten mogen niet opzettelijk gedood worden. Geadviseerd wordt een ecologisch werkprotocol op te stellen om te voorkomen dat dieren opzettelijk gedood worden tijdens de uitvoering. Dit is geen wettelijke vereiste, maar wordt geadviseerd.

Aan de voorwaarden, die gesteld worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen, kan worden voldaan in dit plan. Er is een toepasbaar wettelijk belang en gelet op de beschikbare gronden, zijn er voldoende mogelijkheden voor het realiseren van alternatief geschikt leefgebied voor de beschermde soorten waarvoor een ontheffing aangevraagd wordt. Dit is een voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing. Ook zijn voldoende mogelijkheden voor herplant van bos binnen de provincie Overijssel.

Beschouwing van de uitvoerbaarheid van de plannen

Zoals uit de effectbeoordeling en toets een wet- en regelgeving voor beschermde soorten en gebieden blijkt, kan overtreding van een verbodsbepaling op voorhand niet uitgesloten worden. Op voorhand kan gesteld worden dat ontheffing van verschillende verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming vereist is, om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- a Geen andere bevredigende oplossing;
- b Sprake van een in de wet genoemd belang;
- c Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Aan voorgenoemde voorwaarden kan worden voldaan. Voor dit project is het wettelijk belang 'in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' van toepassing. Door alternatief leefgebied of vaste rust- of voortplantingsplaatsen aan te bieden wordt voorkomen dat sprake is van verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding. Of wel of geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, zal gemotiveerd moeten worden in de ontheffingsaanvraag. Dat lijkt mogelijk.

Gelet op de beschikbare ruimte, zijn er voldoende mogelijkheden alternatief geschikt leefgebied te realiseren voor de beschermde soorten waarvoor een ontheffing aangevraagd wordt. Dit is een voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing. Ook zijn voldoende mogelijkheden voor herplant van bos binnen de provincie Overijssel.

Conclusie

Mits ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming verkregen is, vormt de Wet natuurbescherming (aspect soortbescherming en bos) géén belemmering voor uitvoering van de voorgenomen plannen.

Bijlagen

Bijlage 1. De natuurkalender (indicatie voor het uitvoeren van werkzaamheden het kader van de zorgplicht)

Bijlage 2. Toelichting Wet natuurbescherming

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Bijlage 5. Jaarrond beschermde nesten:

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

Optimale periode voor werkzaamheden.

Acceptabele periode voor werkzaamheden.

De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.

Geen werkzaamheden in deze periode.

Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Wet Natuurbescherming

Drie beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn (het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn) en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels (ruim 700 soorten), zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Soortenbescherming en het ‘nee, tenzij principe’

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Ook voor de andere soorten, die niet op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn maar vanuit nationaal oogpunt beschermd worden, geldt dat de verbodsbepalingen zien op het individu, maar of ontheffing verleend kan worden, wordt afgewogen tegen het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort.

Zorgplicht voor dieren en planten

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De Memorie van Toelichting zegt het zo: “De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

Vrijstelling regelgeving

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Een bekende en reeds in de praktijk toegepaste vorm van vrijstelling is die van de gedragscode. In de Wet natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening.

Gedragscodes die zijn opgesteld onder de Flora- en faunawet kunnen worden uitgebreid ten aanzien van soorten die op grond van de Wet natuurbescherming beschermd worden maar dat op grond van de Flora- en faunawet nog niet waren. Goedkeuring van een gedragscode op grond van de Flora- en faunawet blijft ook onder de Wet natuurbescherming geldig, voor de duur van de goedkeuring. Daarna dient de gedragscode voor goedkeuring getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming.

Welke soorten zijn beschermd?

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.
2. Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn.
3. Tenslotte is er een beschermingsregime voor 'andere soorten' waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Vrijgestelde soorten

In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet is het toegestaan om van de onderstaande soorten de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Het opzettelijk 'doden' van onderstaande soorten is niet toegestaan. De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.

Overzicht algemene vrijstellingen soorten per provincie		Op basis van door P5 vastgestelde provinciale verordeningen d.d. 25 april 2022												
Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB RN art 3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	√		√5										√
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						√1							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	√	√	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√
Haas	<i>Lepus europeus</i>	√	√	√	√			√	√	√	√		√	√
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	√		√5				√					√	√
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√			√	√
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						√							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√		√	√		√
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			√			√2							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√		√
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	√		√5		√	√				√		√	√
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>							√						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						√3							
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						√4							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i>	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

Lijst met soorten waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt als gevolg van handelingen die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd.

wettelijke belangen:

3.10.2.a / Rnb 3.31.d	ikv RO en gebruik van gebieden	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
3.10.2.d	voorkomen onnodig lijden		√									√		
3.10.2.e / Rnb 3.31.b	ikv bestendig beheer of onderhoud landbouw of bosbouw	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
3.10.2.f / Rnb 3.31.a	ikv bestendig beheer of onderhoud overig	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
3.10.2.g	ikv bestendig beheer of onderhoud landsch kwaliteiten bepaald gebied	√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	
3.10.2.i / Rnb 3.31.c	bestendig gebruik					√						√		√
(geldt alleen voor vrijgestelde amfibieën) ikv bescherming wilde flora, fauna & habitats, en onderzoek & onderwijs										√				

verbodsbepalingen:

art. 3.10, lid 1, onder a	doden	√**		√**		√**			√		√**	√	√	√
art. 3.10, lid 1, onder a	vangen	√**	√	√**	√**	√**	√**	√	√	√**	√	√	√	√
art. 3.10, lid 1, onder b	beschadigen of vernielen vaste voortplantings- of rustplaatsen	√	√	√**	√	√	√	√	√	√**	√	√	√	√

Legenda:

√ soort is vrijgesteld

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid

** de vrijstelling is verleend onder specifieke voorwaarden. Doden is niet altijd voor iedere soort toegestaan. Ga naar de betreffende verordening of regeling voor meer informatie.

1 de vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november

2 de vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

3 de vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

4 de vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

5 de vrijstelling voor deze soorten wordt ingetrokken met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022.

Opmerking bij Friesland: Er gelden allerlei aanvullende voorschriften aan de vrijstelling mbt doden, vangen, vrijlaten en beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen. In de stukken wordt ook vrijstelling gegeven voor de mol, maar deze is niet beschermd onder de Wnb. Deze omissie wordt rechtgezet bij de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022.

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Internet:

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

<https://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/>

<https://calculator.aerius.nl>

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

<https://pdokviewer.pdok.nl/>

<https://www.ndff.nl/>

Bijlage 5. Jaarrond beschermde nesten in Overijssel

#	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
1	Steenuil	<i>Athena noctua</i>	1
2	Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
3	Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	2
4	Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	2
5	Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
6	Boerenzwaluw	<i>Hirundu rustica</i>	3
7	Bosuil	<i>Strix aluco</i>	3
8	Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
9	Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
10	Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
11	Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
12	Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
13	Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	3
14	Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
15	Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
16	Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
17	Raaf	<i>Corvus corax</i>	4
18	Ransuil	<i>Asio otus</i>	4
19	Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
20	Torenvalk	<i>Falco tinninulus</i>	4
21	Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
22	Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	4
23	Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
24	Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
25	Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
26	Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
27	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
28	Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
29	Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
30	Glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
31	Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
32	Groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
33	Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
34	Grutto	<i>Limosa limosa</i>	5
35	IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
36	Kleine bonte specht	<i>Dryobates minor</i>	5
37	Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
38	Middelste bonte specht	<i>Dendrocoptes medius</i>	5
39	Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
40	Ringmus	<i>Passer montanus</i>	5
41	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
42	Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
43	Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	5
44	Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	5
45	Wulp	<i>Numenius arquata</i>	5
46	Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	5
47	Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
48	Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5

Categorie 1: Nesten die gedurende het broedseizoen in gebruik zijn als nest en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats

Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar

Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar

Categorie 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen

Deze lijst met vogelsoorten maakt onderdeel uit van de beleidsregels Natuur Overijssel 2019. Kijk voor nadere informatie in de handreiking "Soortenbescherming in Overijssel; Handreiking voor het aanvragen van een ontheffing" op de website <http://www.overijssel.nl/loket/vergunning/milieu-natuur/wet-3/>